

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 8 MAIA V.S. 1812 ROKU.

z Petersburga, dnia 20 kwietnia.

z Bożej Łaski,

MY ALEXANDER PIERWSZY,
IMPERATOR i SAMOWŁADZCA

Wszech Rossyy, i t.d. i t.d. i t.d.

Dochodząc do Nas wiadomości, o trudnościach w prywatnych i publicznych obrótach pieniężnych, jakie wynikły z okoliczności w guberniach niektórych Państwa NASZEGO, przekonują coraz mocniej, o konieczności zaprowadzenia po wszystkich miejscach jednakowego kursu assygnat bankowych Państwa.

Stosownie do tego,

Rozważywszy opinią Rady Państwa,

UZNALISMY za rzecz pożyteczną postanowić, co następuje:

1. W całej rozległości Państwa, rachunki i opłaty, od wyścia niniejszego manifestu, opierać na assygnatach bankowych Państwa.

2. Na tej zasadzie ustanawiają się wszystkie obróty pieniężne, składające się:

16d) Z opłaty od osób prywatnych do Skarbu,

2re) Z opłat ze Skarbu osobom prywatnym.

3cie) Z opłat osób prywatnych między sobą.

o *Opłacie od osób prywatnych Skarbowi.*

3. Jako podatki i opłaty, które dotąd oznaczane były w srebrze, od roku 1812, pobierają się już, podług prawideł powszechnych, w assygnatach bankowych Państwa; tak i niedopłaty podatków w srebrze, przed wydaniem niniejszego urządzenia pozostałe, odtąd pozyskiwać w assygnatach, po dwa ruble za ieden.

4. Pobory celne, w Administracji leśnej za sprzedaż drzewa z lasów skarbowych, i w Departamencie pocztowym, w srebrze pobierane, zamienić na assygnaty bankowe Państwa, stosownie do rozrządzenia Ministerium Skarbu i Spraw wewnętrznych i pobierać odtąd w assygnatach Państwa.

5. Pobory z karczem od prawa cząstkowej sprzedaży napoiów i żywności, z młynów, z gruntów skarbowych i artykułów czynszowych, na kontraktach zasadzone, pobierać zamiast srebra w assygnatach, licząc trzy ruble za ieden, do wyścia terminów kontraktowych; zostawiając wręście woli opłacających, wnosić one w srebrze.

6. Dochody z majątków skarbowych, za kontraktami arendownemi i umowami, w srebrze do skarbu wnoszące się, równie i niedopłaty podług tych kontraktów, na tejże zasadzie, przyjmować w assygnatach, po trzy ruble za jeden, albo srebrem, podług woli płacących.

7. Wszystkie umowy i kontrakta, między Skarbem i osobami prywatnemi, na dzierżawę pobołów i majątków, zawierać odtąd na assygnaty państwa.

O *opłatach ze Skarbu osobom prywatnym.*

8. Długi skarbowe, w srebrze zawierające się, wypłacają się tąż monetą, lub assygnatami, podług kursu na srebro w dzień opłaty.

9. Wyłączaiają się od tego bilety bankowe i lombardowe, na srebro wydane i obligi Kommissyi umorzenia długów, tak w procentach ich, jako i kapitałe, które wypłacają się monetą srebrną.

10. Wszystkie układy, umowy i kontrakta, między Skarbem i osobami prywatnemi, na podłady i dostarczenia, odtąd uskutecznić i zawierać nie inaczej, tylko na assygnaty bankowe Państwa.

O *opłatach między osobami prywatnemi.*

11. Wszystkie rachunki gospodarskie i handlowe, wyliczenia dochodów i wszelkie obróty pieniężne publiczne, nie inaczej mają być robione, tylko na assygnaty bankowe Państwa.

12. Na tej zasadzie ceny w *preis-kurantach*, ceny sprawkowe i kurs wymienny pieniędzy, liczą się we wszystkich miejscach na assygnaty bankowe.

13. Kontrakta, prawa zastawne i wieczyste, wehle, obligi i inne wszelkiego rodzaju tranzakta, między ludźmi prywatnymi, zostawiają się ich woli, za wierać i pisać na assygnaty lub srebro, podług dobrowolnej zgody. Lecz opłata, tych tranzaktów, nie może być odrzuconą w assygnatach, podług kursu na srebro w dzień opłaty.

14. Za kontraktami arendownemi i umowami, dotąd zawartemi, między osobami prywatnemi na srebro, zostawia się woli płacącego, wnieść pieniądze w srebrze lub assygnatach, podług kursu na srebro w terminie opłaty.

15. Na tejże zasadzie uskutecznić opłaty kontraktowe za dzierżawę dóbr skarbowych, oddanych w doczesne posiadanie różnym osobom i przelanych przez nie w drugie ręce. Należącą zaś z nich do Skarbu kwartę lub arendę, pozwala się opłacać zamiast srebra assygnatami, po trzy ruble za jeden.

W Sankt-Petersburgu, dnia 9 kwietnia 1812 roku.

Na autentyku własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: ALEXANDER.

(*Kontrassygnował: Mikolay Hrabia Soltykow Prezydent Rady Państwa.*) (z *Gaz. Senac.*)

D. 24. Metropolita *Gabryel*, Exarcha *multański* i *włoski* otrzymał znaki brylantowane orderu ś. *Andrzeja*. Konsyliarze Nadworni *Koziełł* i *Jakowlew* mianowani kawalerami orderu ś. *Włodzimierza* 4 klasy, a Margrabia *Kastelno* orderu ś. *Anny* 2 klasy.

D. 27. Sekretarz Stanu, Aktualny Kamerher *Witowtow* mianowany kawalerem orderu ś. *Włodzimierza*, 2 klasy, wielkiego krzyża. Assesor *Koleski Mitusow*, mianowany Kamerherem dworu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI. (*pocz. póln.*)

*) z *Łuhi*, d. 10 kwietnia. JEGO IMPERATORSKA MOSC, przybył tu dnia dzisiejszego, we śróde, o godzinie 11tej po północy, a po odmianie koni puścił się w dalszą podróż traktem do *Pskowa*.

z *Pskowa*, d. 12 kwietnia. IMPERATOR Jegomość, wczynie bytności swojej w tutejszém mie-

*) W jednym prawie czasie otrzymaliśmy trzy numera gazet Petersburgskich, z których dopiero kładziemy opisy przejazdu Najjaśniejszego Pana przez różne miejsca.

ście, dnia wczorayszego, między innemi, raczył także oglądać konsystuiące tu kommandy Artylleryi. Na obiad do JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI miał szczęście bydź wezwanym tuteyszy Gubernator Cywilny. Wraz po obiedzie, Najiaśniejszy Pan w dalszą puścił się drogę, o godzinie 4tej z południa, a o godzinie 7mej wieczorem, stanął w mieście *Ostrowie*, o 56 wiorst stąd odległym. (poczta półn.)

Ze *Swięcian* (w gub. wileńskiej), d. 14 Kwietnia. Dziś, o godzinie 6tej ranney Najiaśniejszy Pan przybył do tuteyszego miasta, w pożądanym stanie zdrowia, mając czas śnieżny i bardzo przykrą drogę, a z przyczyny w porze terazniejszey roztopów, do przebywania niezmiernie zatrudnioną. W Guberniach *petersburskiej, pskowskiej i wileńskiej* był Najiaśniejszy Pan kontent ze wszystkich rozrządzeń, z okoliczności Nawyższego Jego przejazdu, przez władze cywilne i pocztowe uczynionych. Na stacyi *dogieliskiej* oczekiwał przybycia JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Inspektor poczt Konsyliarz *Koleski Doliwa Dobrowolski*, który miał szczęście spotkać Najiaśniejszego Pana: razem przedstawił Imperatorowi Jegomości szczegółowe doniesienie o tém wszystkim, co uczynił, dla uskutecznienia danych mu zaleceń od zwierzchności pocztowej. Najiaśniejszy Pan, oświadczywszy mu Naywyższe Swoje ukontentowanie za iego roztropność i czynność, puścił się wdalszą podróż, gościńcem do *Wilna*. (poczta półn.)

z *Wilna*, dnia 8 maja. Reskrypta Naywyższe JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI:

1) „ Professorowi Uniwer X. Wileń. Golańskiemu.

W nagrodę długoletniej służby waszey, w edukacyi publiczney i prac w wydaniu dzieł pożytecznych, Mianuję was kawalerem orderu świętej Anny, drugiey klasy, którego znaki, tu przesyłając się, macie włożyć na siebie i nosić podług ustanowienia. W Sankt Petersburgu, dnia 31 marca, 1812 roku.

Na autentyku podpisano: ALEXANDER

Kontrasygnował: Alexy Hrabia Rrazumowski.

2) „ Mōści Panie Marszałku powiatu Wilkomierskiego Kōścialkowski!

W nagrodę szczełolney gorliwości waszey w obowiązkach służby, okazanej w czynieniu wszelkiej, ile możność ze strony waszey pozwalała, pomocy dla woysk, kwaternujących w powiecie wilkomierskim, Naymłodsziemi Mianuję was kawalerem orderu S. Anny drugiey klasy, którego znaki, brylantami ozdobione, przy tym przesyłając się, Rozkazuję włożyć na siebie i nosić podług ustanowienia. Zostaię ku wam przychylny. W Wilnie, dnia 3 maja, 1812 roku. Na autentyku podpisano: ALEXANDER.

Kontrasygnował. Minister woyny: *Barklay de Tolli*.

z *Nitawy*, dnia 17 kwietnia. Wczora przybył tu Xiąże *Wolkoński*, pólkownik świty i Fligel-Adjutant JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI: o 5 wiorst, powyżey miasta naszego, przebywając rzekę, niezmiernie wezbraną wodami wiosennemi, zdarzył się mu nie szczęśliwy przypadek; pojazd, przez odpuszczenie się w tył koni, wpadł z promu do wody; Xiąże, śpiący wtedy, nagle się przebudził, był jednak tak przytomny, iż wnet nietylko rozerwał zapięcie pojazdu, skoczył do wody, ale też postyliona, pływac nieumiejącego, chwycił za kołnierz, i z nim razem na brzeg wypłynął. Tak przemokły, idzie do blizkiej karczmy, dokąd za nim spieszy z płaczem i narzekaniem postylion, któremu cztery konie zalały się wodą. Nie myśląc o własney szkodzie Xiąże, zamiast pocieszenia go, pyta: „ Jak wiele były warte twe konie? „ — 500 rubli odpowie postylion. — Odbierz te pieniądze, rzecze Xiąże, i oddaj swemu Komisarzowi poczty, pod tym warunkiem, żeby on cię za nieostróżność nie karał. — Czegoż nie obiecuje po sobie podobny młodzieniec. (z *Gaz. Nitawskiej*)

z *Paryża* dnia 16 kwietnia. Cesarz Jegomość przydywał wczora w *Saint Cloud* na radzie ministrów, a poniey, na radzie administracyney, dzisiay zaś zlustrował liczny korpus woyska na dziedzińcu *Tuille-*

ryyskim. Po czém przydywał w radzie administracyney.

Dnia 20. Wczora w niedzielę, to iest dnia 20 t. m. Imperator Jegomość i król otoczony Xiążętami, ministrami, urzędnikami dworu, przede mszą, w pałacu *Saint Cloud*, w sali tronowej; przyimował poselstwa kolegów wybierczych departamentów: *Piryneow wyższych, Lozery, góry piurunowej, Po*, które były prowadzone na audyencyą przez mistrza ceremonii i iego pomocnika, wprowadzane przez wielkiego marszałka, a przedstawiane przez Xięcia Wice-Wielkiego Elektora.

Donoszą z *Alby*, iż w żadnym roku nie miano nadziei tak wielkich urodzajow, jak w terazniejszym, a tak mocno przekonani są mieszkańcy o jey pewności, iż znikła zupełnie boiaźń niedostatku; magazyny otwarte zostały natychmiast i wiele zboża widać na targach.

D. 21. Po ostatniem polowaniu w lesie *St Germain*, Cesarz Jmć odwiedził szkołę kawaleryi, lustrował uczniow, kazał im robić obróty woyskowe i oświadczył ukontentowanie swoje, rozkazując wielką z nich liczbę wysłać do różnych regimentów jazdy.

Galiota *amerykańska*, l' *Independance*, o 215 beczkach, wyszedłszy z *Nowego-Jorku*, dnia 11 marca, weszła do *Bayonny*, dnia 10 t. m. z ładunkiem cukru, kawy, indygo, bawełny, i t. d., należy do kupca *baiońskiego*, *Jana Balbedat*.

Slup l' *Aventure*, ładowany mąką, i l' *Elia*, ładowany zbożem, weszły do *Havre*, dnia 17 t. m.

W *Tubindze* PP. *Langsdorf i Fischer*, wydali opisanie roślin, zebranych przez *Rossyan*, w czasie podróży około świata, pod dowództwem P. *Krusenstern* odprawionej. Dzieła tego tytuł iest: *Jeones filicum*, zawiera w sobie 31 gatunków roślin, których dwie trzecie części zebrane były na wyspie *S. Katarzyny*, do *Brezylji* należącej i na wyspie *Nukawii* na morzu południowym: niektóre z nich były już znajome botanikom; ale opisanie przez dwóch tych podróżnych zrobione daie daleko dokładniej je poznać i nie zostawia nic do żądania więcey w tej mierze. Inne są zupełnie nowe. Dziesięciu z nich przydali rysunek, wielce od botaników wychwalany.

P. *Kirhoff*, członek Akademii *petersburskiej* otrzymał cukier z roślin mączystych, przez użycie kwasu siarczanego. P. *Vogel*, zostaiący w *Liceum Napoleona*, powtarzał iego doświadczenia na wielkiej ilości i nappomyślniej mu się udały. Postępowanie chemiczne opisane jest w ostatnim numerze *dziennika fizycznego*. (ob. *Gaz. Kur. Lit.* Nr. 28.)

z *Turyngu*, d. 10 kwietnia. Przez wyrok cesarski dnia 22 lutego został Xiąże *Kamilli Borghese* mianowany kawalerem wielkiego krzyża orderu *Zjednoczenia*. Mianowani kawalerami tegoż orderu, wielkiego krzyża: Hrabia *Faletto-Barol*, senator; *Józef Saint-Martin-de-la Motte*; Hrabia *Cambiaso*, Senator; Hrabia *Carbonara*, Senator; Komandorami: P. *Balbe*, inspektor jeneralny Uniwersytetu i Rektor akademii cesarskiej w *Turyngii*; *Adam Civaliri* prowizor w liceum turyńskim; Hrabia *Lascaris*; i t. d. Wielka liczba kawalerow, między którymi znajduie się, *Badoni* typograf w *Parmie*. (dzieu. państwa franc.)

z *Medyolanu*, dnia 30 marca. W gazetach naszych czytamy o nieszczęśliwych wypadkach, których przyczyną były, deszcze ciągle, we *Włoszech wyższych*, przez większą połowę terazniejszego miesiąca padające. W departamencie *Rubiconu*, ieden z nawyższych wierzchołków gór *Appeniskich*, od mieszkańców górą wysoką (*monte alto*) nazywany, pod myty potokami z deszczow wezbranemi, upadł do połowy i zatamował koryto rzeki *Savio*. Wkrótce potym wieś *Quarto*, leżąca przy uściu tej rzeki, powodzią zalana została; zginęło w niej 19 ludzi i wiele bardzo bydła. (*Gaz. Hamb.*)

z *Londynu*, dnia 21 marca. Mundury terazniejsze oficerów morskich mają bydź odmienione: mundur admirałski będzie z białemi obszlągami i haftem.

Xiąże Clarence miał temi dniami audyencyą u Xięcia Regenta, w nowym już mundurze.

Jeden z duchownych tutejszych zapytywał Sądu transportowego: czy może dać ślub jeńcowi francuzkiemu?—Odpowiedziano mu: „Ponieważ podług praw francuzkich, każdy ślub, wzięty w Anglii, przez jakiegokolwiek jeńca francuzkiego, uważa się za nieważny; przeto ile można, należy niedopuszczać zawieraniu związków małżeńskich „ (Gaz. Peter. Ros.)

Dnia 3 kwietnia. Lord Melville, jako pierwszy Lord admiralicyi, wczora, raz pierwszy, przyymował u siebie wszystkie władze wojskowe.

Sławny baron niemiecki Geramb nie dawno areztowany został. Uwiadomiony o rozkazie, przeciw niemu wydanym, wystawił wysoką tykę na dachu domu swojego, z przybitą do niej kartą, na której były wypisanie, wielkiemi literami, te słowa: *Dom mój jest moim zamkiem; jestem pod opieką praw angielskich.* Ten osobliwszy rodzaj obrony ściągnął wielką liczbę ciekawych widzów. Kiedy rozkaz sekretoryatu objawiono baronowi, on nie chciał być posłusznym i musiano wezwać na pomoc żołnierzy, z ulicy Malborough. Przyszli żołnierze: siekierami odbili bramę ogrodową: poddał się więzieniu, po upewnieniu od officera, że nie jest szlachetnym, i został zaprowadzony do więzienia.

Okręta San-Domingo, le Royal-Oak, Abukir i l'Eléphant wyszły pod żagle, dla krążenia przed Fles-syngą. Admirał Young ma być głównym dowodzącą eskadry naszej na tej części morza.

Okręt Armatta, pochodzący z New-York, (Amer. półn.), z kąd wypłynął d. 3 marca, ostatniego czwartku do Liverpool przybył. Podróżny, który się na nim znajdował, powiadał, że kongres potwierdził pożyczkę 11stn milionów dollarów, że iuz część iey znaczna została podpisana i że podatki zwyczajne i prawa podwojone mają uczynić wyżej trzech milionów ieszcze.

Xiążęta Yorck i Montrose pracowali wczora z Xięciem Rejentem w Carlton-House. (Dzien. pań. franc.)

Dnia 11 kwietnia wywoz ryżu był zakazany z przyczyny wysokiey ceny zboża.

Komissarze, mianowani do pojednania poróżnień między Hiszpanią i iey osadami, wypłynęli wczora z Portsmouth, na okręcie Grampus, o 50 harmatach, zmierzając do Kadyx, a ztamtąd do Ameryki.

Dnia 15. Xiąże Regent znajdował się wczora na radzie tajney i przy tej okoliczności mianował Lorda Sidmoutch prezydentem rady tajney. Hrabia Buckinghamshire, jako nowy prezydent kontroli, całował rękę Xięcia Regenta.

z Genui, d. 24. Marca. Od kilku miesięcy nieiaki Dupon, mogący mieć wieku lat 36, mężczyzna wcale przystoyny, żył tu dosyć okazale i wygodnie. Grzeczny, podobający się, oświecony, pełen gustu i przyjemności w towarzystwach, dobrze też był przyymowany w domach nappierwszych; tymczasem po każdej nocy o nowej słyhać było kradzieży. Policya podwoiła czuyność, a w końcu miała podeyrzenie na Dupona. Wzięto nagle iego samego iiego rzeczy, złożone w austeryi, gdzie też on mieszkał. Znalezione tam mnóstwo rzeczy drogich, pokradzionych, iako też bardzo wiele instrumentów, wcale sztucznie robionych. Dupon, stawiony przed sądem, miał sobie wiele zadanych pytań, w obecności niezmiernie zgromadzonego ludu. Pokazało się z odpowiedzi, że Dupon jest rodem z Saumur, a przez nieiaki czas zostawał w służbie publiczney, w oddziale skarbowym, w Paryżu, i tam bardzo wiele popełnił kradzieży. Wyznał to sam, ale mocnosie wymawiał od wyiawienia sposobów, których używał do otworzenia bram i drzwi najmocniey zapartych, tudzież, zamków najmocniejszych i naytrudniejszych; na wszystkie pytania w tej mierze mu czynione krótko wcale odpowiadał w tych słowach. „*jest to mój sekret* „ we

wszystkich tych odpowiedziach okazał wiele śmiałości, przytomności, zwrotu i dowcipu, ale widok rzeczy skradzionych uczyniły dla niego wszelką obronę niepodobną: został skazany na 14 lat do więzienia i stanie u pręgierza. Prezydent trybunału miał z tego powodu mowę do publiczności, w której między innymi wyraził: „przykład tego nieszczęśliwego pokazuje, że ludzie naywiększemi z przyrodzenia udarowani talentami, mogą wpaść w naypodlejsze obłąkanie; bo w edukacyi ich, z innych względów starannej, zaniedbano kształcić w nich moralności.“ (Dzien. pań. fran.)

z Stuttgartu, d. 15 kwietnia. Minister policyi ogłosił tu, co następuje: „Król Jegomość rozkazał raczył, ażeby, z przyczyny terazniejszey drogosci chleba, kazano go upiekać pewną ilość, za cenę wcale umiarkowaną, dla wspomżenia ubóstwa tutejszey stolicy, a zboże na to potrzebne, wydane będzie z magazynów koronnych, za cenę bardzo zniżoną.“

z Frankfortu, d. 18 kwietnia. Donoszą z Wirzburga o wielkich przygotowaniach, tam robiących się, na przyjęcie nayiaśniejszych gości.

z Berlina, d. 16 kwietnia. Zawczora tajny Konsyliarz J. K. M. i pełnomocnik w księstwie Warszawskim, P. Zerboni-di-Spozetti na nowo wyjechał do Warszawy.

z Kopenhagi, d. 18 kwietnia. Oto jest rys siły naszej zbrojney: składa się ona z korpusu przewodników, z korpusu Inżynierów, z 2 szwadronów gwardyi konney, iednego półku huzarów, iednego szwadronu Ułanów, z 4 regimentów karabinierskich, z 7 regimentów dragonii, z 1 korpusu strzelców konnych, z korpusu artylleryi, 25 kompanii, z których 3 artylleryi lekkiey, gwardyi pieszey; z 25 regimentów piechoty liniowej; reszta wojska składa się z 20 korpusów strzelców pieszych i konnych i saperów; gwardyi narodowej w Bornholm, Kopenhadze; artylleryi mieskiej w Elsenaur i Rendsbourg; ze strzelców w Røraas, korpusu artylleryi w Friderichswerk, korpusu studentów i 50 korpusów obywateli mieskich w Danii i księstwach; nadto 11 innych korpusów w Norwegii.

Xiąże Karol Heski jest naczelnym dowodcą w Norwegii i Księstwach, a trzey Jenerałowie, 7 Jenerał-Leytnantów i 50 Jenerał Maiorów, są na czele tej siły, prócz 19 Jenerałów, zostających w świecie królewskiej.

z Wrocławia, d. 8 kwietnia. Ogłoszono tu, co następuje: „Powzięliśmy z wielu stron wiadomość, że różni właściciele i lokatorowie, iak tylko im oznajmiono o kwatunku wojskowym, pozamykali swe domy i sami ztąd wyjechali, bez odniesienia się do nas i niezostawiwszy nam informacyi, względem przyjęcia wojskowych w ich mieszkaniach, lub gdzie indziej na ichże rachunek. Niektórzy lokatorowie odmówili opłaty właścicielóm domów za najęte mieszkania, i po takiem oświadczeniu się, do ciasnych przenieśli się pokoików. Drudzy lokatorowie, chociaż okolicznościami swými byli przymuszeni tu zostać, chcą opuścić dawne swoje mieszkania i wnieść się do domów gościnnych, udając, że są cudzoziemcy. Wszystkie te wybiegi, dla uniknienia kwatunku wojskowego, na nic się nie przydadzą: gdyż upewniamy przez niniejsze ogłoszenie, wszystkich, wyżej wzmiankowanych, że przymusimy ich do znoszenia tej powinności, w miarę do ich możliwości i mieszkania, i że na ich rachunek będą dane dla wojskowych kwatery w oberżach, lub gdzie indziej.

„A w przypadku, kiedybyśmy nie mieli miejsca dla kwatowania wojskowych, każemy otworzyć mieszkania, któreby były umyślnie opuszczone, zajmiemy miejsce nam potrzebne, po złożeniu bezpiecznym rzeczy tam znalezionych, a będą dozierané te mieszkania na koszt tych, którzy przez taki sposób chcieli się wylamać od kwatunku wojskowego; koszta, iakie wynikną z przedsięwzięcia środków, do

jakich będziemy w tej mierze przymuszeni, będą pozyskane z największą surowością od tych, którzy się stali ich przyczyną i użyciem środków przyzwoitych do ich doświadczenia. w Wroclawiu, d. 5 kwietnia 1812. *Deputacya posługi woyskowej.* (z *Gaz. frankf.*)

z Pragi (w Czechach), d. 6 kwietnia. Każdy przyjaciel oyczyzny spostrzega z ukontentowaniem rozwijającą się każdą nową gałąź przemysłu, wynalezioną dla obecności, a obiecującą tak wiele na przyszłość. Szanując z jednej strony skromną bezinteresowność artysty, niemożna iednakże nie oddać należny sprawiedliwości zasłudze i uymować oyczyźnie korzyści wynalazku, tak mało dotąd znanego, a iednakże wielce pożytecznego. *P. Joachim Bukh* właściciel tutejszy *C.K.* uprzywilejowanej fabryki plutowania czyli powlekania rzeczy, na wzór angielski, blachą srebrną, która się przednią i trwałą robotą wszędzie zaleca, posiada nowy wynalazek powlekania miedzią na żelazie, wzorem angielskim plutowaną większych rzeczy, iako to musztukow, strzemion, rękojeści, i t. d., które do tychczas zwyczaj iest powlekać czystym srebrem na żelazie; niezaprzeczonemi są wynikające z tej metody korzyści: ponieważ można za tańszą cenę dostać rzeczy teyże samey trwałości, iaką mają rzeczy, na dotychczasowy sposób, angielski plutowane. (z *Gazety lwow.*)

z Warszawy, d. 28 kwietnia. Wyrokiem królewskim, podpisanym w Dreźnie, d. 15 lutego, dozwolono iest dobra narodowe odtąd, nie tylko przez licytacją, lecz i z wolney ręki wypuszczać w dzierżawę; a wyrokiem 3 kwietnia, przepisującym warunki i obowiazki dzierżawców dóbr takowych, Żydów uznano za niezdolnych do dzierżawienia dóbr narodowych. (z *Gaz. warszaw.*)

O g ł o s z e n i e

Manifestem Naywyższym JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, nastalym dnia 2 terażniejszego kwietnia, (ob. N. 36 *Gaz. Kur. Lit.*) wszystkich 8mioletnich pożyczek, z Banku pożyczkowego Państwa uczynionych, dotąd nieopłaconych, rozkazano odłożyć termin do lat 12stu, licząc od dnia 1go stycznia, terażniejszego 1812 roku. Czego dopełniając Rząd Banku pożyczkowego Państwa czyni niniejsze ogłoszenie.

Zyczący otrzymać odłożenie terminu długow swoich, oraz ci, którzy opłacili procenta za rok przeszły, to iest: do terminu pożyczki terażniejszego 1812 roku, za przysłaniem do Banku próby, którey tu przyłącza się forma, zaczyna ją płacić po 12 procentów, podług przyłączonego tu wzorowego wyliczenia, od roku 1813go do tegoż miesiąca i dnia, w którym pierwsza pożyczka uczyniona. Prośby o odłożenie terminu mają być podpisane ręką samych pożyczających i przysyłane od nich do banku, a podpisane przez kogobkolwiek, na mocy prawney plenipotencyi, albo na miejscu małoletnich na mocy praw opieki, przez Rządy guberskie, dla wygody zaś i przez Sądy powiatowe; albo prosto do Banku z zaświadczeniem onych przez miejsca urzędowe.

Forma próby

Do Banku Pożyczkowego Państwa
Od NN.

Na mocy Naywyższego Manifestu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI, dnia 2 kwietnia 1811 roku, donoszę Bankowi Pożyczkowemu Państwa, iż należne

w Wilnie dnia	Maia	Barometr cale linie	Termometr stopnie	Odmiany powietrza	
4	z rana	27 10	9	+ 12	pochmurne
	po południu	27 11	0	+ 18	
	w wieczor	27 10	8	+ 13 $\frac{3}{4}$	
5	z rana	27 10	6	+ 10 $\frac{3}{4}$	pogodne
	po południu	27 9	7	+ 19 $\frac{3}{4}$	
	w wieczor	27 9	0	+ 13 $\frac{3}{4}$	
6	z rana	27 9	9	+ 13	pogodne
	po południu	27 10	8	+ 9	
	w wieczor	27 11	0	+ 6 $\frac{1}{2}$	
7	z rana	27 11	5	+ 4 $\frac{3}{4}$	pogodne
	po południu	27 10	7	+ 12	
	w wieczor	27 10	4	+ 9	

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiej. — W Drukarni przy Redakcyi.

od emnie do tego Banku, od takiego to roku, miesiąca i dnia, tyle to tysięcy rubli, żądam przenieść odtąd na termin 12stoletni, i przypadające od roku 1813go opłaty, po 12 procentow, w roku zaś ostatnim, co wypadnie z obrachunku, mam regularnie uskutecznić, na dawnym terminie to jest: takiego to miesiąca do takiego to dnia.

Wzorowe wyliczenie

Oplaty długu we 12 latach, po 12 procentow corok, oprócz ostatniego roku.

Dłużnicy wnoszą.	Rachunek w Banku			
	Rub. kop	Procent.	Kapitału.	
	Rub.	kop	Rub.	kop
Na 1,000 rubli.				
w roku 1813	120	—	60	—
— 1814	120	—	56	40
— 1815	120	—	52	58 $\frac{1}{2}$
— 1816	120	—	48	54
— 1817	120	—	44	25 $\frac{1}{4}$
— 1818	120	—	39	70 $\frac{3}{4}$
— 1819	120	—	34	89
— 1820	120	—	29	78 $\frac{1}{2}$
— 1821	120	—	24	37
— 1822	120	—	18	63 $\frac{1}{4}$
— 1823	120	—	12	55
— 1824	107	81 $\frac{1}{2}$	6	10 $\frac{1}{2}$
Summa	1427	81 $\frac{1}{2}$	427	81 $\frac{1}{2}$
Na 5,000 rubli.				
w roku 1813	600	—	300	—
— 1814	600	—	282	—
— 1815	600	—	262	92
— 1816	600	—	242	69 $\frac{3}{4}$
— 1817	600	—	221	25 $\frac{3}{4}$
— 1818	600	—	198	33 $\frac{1}{4}$
— 1819	600	—	174	44 $\frac{1}{2}$
— 1820	600	—	148	91 $\frac{1}{4}$
— 1821	600	—	121	84 $\frac{3}{4}$
— 1822	600	—	93	15 $\frac{3}{4}$
— 1823	600	—	62	74 $\frac{3}{4}$
— 1824	539	3	30	51 $\frac{1}{4}$
Summa	7139	3	2139	3

Na mocy opinii Rady Państwa, Naywyżey potwierdzoney, dnia 27 przeszłego marca, Rząd Banku Pożyczkowego Państwa uwiadamia dłużników byłego Banku wspomagalnego i Expedycyi 25letniej przy banku pożyczkowym, iż Expedycya ta przyłączoną została do Banku pożyczkowego państwa, równie z innemi jego Expedycjami; azatem należące do niey opłaty długow przesyłać i prośby nadpisywać: *Do Banku Pożyczkowego 25letnich pożyczek.* Roczne termina i rozrachunki zostają na dawney osnowie; wyłączenie zaś dusz i pobieranie win za nieregularną opłatę, uskuteczniane będą na mocy Naywyższego rozkazu, podług prawideł, jakiemi się rządzi Bank ośmioletni.

R z e c z y Z g u b i o n e

Temi dniami zginął pakiet opieczętowany, zapisany do Komnendanta Brygadnego, pierwszey gwardyjskiej pieszey brygady, Jenerał Majora i kawalera Barona Rozena, w którym znaydowały się list, tysiąc rubli assygnatami i wexel. Na kopercie pieczęć z napisem francuzkim: *Consolation de l'absence.* Aże wiadomo jeszcze Baronowi Rozenowi, na jaką sumę i od kogo był ten wexel, i że ieszcze nie wie pewnie, azali w tym pakiecie nie był list wierzytelny czyli kredytywa, na odebranie pieniędzy w Wilnie; przeto uprasza wszystkich kupców i bankierow wileńskich, nie inaczey wydawać pieniądze na imie tegoż Barona Rozena, tylko jemu osobiscie, albo za plenipotencyą od niego wydaną, prawnie sporządzoną i przez Sąd zaświadczaną— Proszony od Barona Rozena podają do wiadomości: powszechney. *Stawiski Jenerał-Major.*

D O D A T E K

DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO.

W WILNIE DNIA 8. MAIA V. S. 1812 ROKU.

O naprawie gruntow wapnem i marglem.

Szczęśliwy ten gospodarz, który w swoich do-
brach wapno palone, albo przynajmniey margiel w
wapno obfity posiada, lub który iednego albo dru-
giego w bliskości i za tanie dostać może pieniądze. Te
dwa ciała kopalne, są iż tak powiem, kluczem do skar-
bów w ziemi naszej utaiionych. Nawiezione bowiem,
w przynależytey ilości, osuszają i miękczą nayplon-
nieyszy, mokro zimny, grunt gliniasty; spulchniają iego
ziemię rolniczą; rozwiają oraz w tey ziemi uprawney,
oddawna spoczywające i zamknięte pierwiastki owo-
cowe i wyciągowe, i przeprowadzają takowe w ro-
śliny.

W tych okolicach, w których wapna albo marglu
w wielkiej ilości dostać można, w których korzec wa-
pna palonego nie przechodzi wartości lub ceny 8 korca
żyta, nie trzeba na nie żałować wydatków, ponieważ
takowe wynagrodzą się sownie. Bardzo niesłusznie
czyniono w dawnych czasach wapnu i margłowi ten
zarzut, iż one oyców bogatemi, synów zaś ubogiemu
robią; to jest: że z początku rolę wielce użyźniaią i
wydoskonaliają, później zaś tem barziej ją wysilaią,
nakoniec płonną zostawiają. Lecz wysilenie to może
się tylko w ten czas trafić, kiedy z temi ziemię po-
prawiającemi nawozami:

- a) Nieprzyzwolicie się obchodzi; kiedy takowe,
- b) Nader często się powtarzają;
- c) Kiedy rola podczas każdego krążenia zawsze
tylko wapnem, albo margelm nawożoną bywa, nigdy
zaś innemi zwyczajnemi nie przeplata się gnojami;
- d) Kiedy wapno nie zmieszało się ściśle z
ziemią, albo do teyże w zbyteczney przydało się
mierze.
- e) Kiedy wapno założyło się do bagnistych, nie-
należycie sucho leżących pól, albo do gorących gruntów
piaszczystych.

Naydzielniey i naywidoczniey skutkuje wapno i
margiel na pastwiskach, albo na takich gruntach gli-
niastych, które przez wiele lat spoczywały, całkiem
odłogiem leżały i żadnych niewydawały owoców. Tu
tworzą one, iż tak powiem cuda: wygubiając bo-
wiem trawy, rozwalniaią i czyszczą rolę, na których
potem bez innego pognoiu przez 5 i 6 lat ciągle nay-
pięknieysze rosną owoce. Pawda, że wszystko na tem
zależy, ażeby wiedzieć, gdzie w iakiey mierze wapno
lub też i margiel do roli przymieszanym bydź powin-
nien, tudzież, iak sobie w tey robocie postąpić trzeba,
ażeby te dwa rodzaje nawozów pożądane uczyniły skut-
ki, i dla dobrego, poprawy ról swoich mocno pragną-
cego gospodarza wieyskiego, nietylko teraz, ale i na
przyszłość naywiększe, iakie tylko mogą bydź, przy-
niosły pożytki.

Ponieważ mieszkam w okolicy, w której ia nay-
pierwszy nawozu wapiennego, od roku 1794, doświad-
czałem i zażywanie tegoż do naprawy gruntów wpro-
wadziłem; w której teraz, ten nawóz wyborny, od wszy-
stkich gospodarzów, którym do tego na środkach nie
braknie, powszechnie i z naywiększą używany bywa
korzystają; iestem więc obowiązany dla pożytku kultu-

ry wieyskiej w Galicyi podać do wiadomości to po-
stępowanie, które mnie samemu w zażywaniu tego sztu-
cznego nawozu za prawidło służyło, i przy którym
zawsze dobrze wychodziłem.

Po pierwsze iest to pewną rzeczą, iż każdy grunt
gliniasty, czyli on iest twardym czyli miękkim, tęgim
czyli kruchym, ostrym czyli łagodnym, aby tylko nie
był całkiem piaszczystym albo gliniastym, zinnno-ba-
gnistym albo zbytynie kamienistym, można wapnem lub
marglem nawozić i do wyższej urodzayności przywieść,
niż zwyczajnemi zwierzęcemi gnojami. Chociaż bo-
wiem wapno nie skutkuje iako pognoy, ale iako śro-
dek roztwarżający cząstki żyźne w roli się zawierające,
takowe w rośliny obficiey, iak nawóz gnoiowy, prze-
prowadza, czyści oraz rolę z chwastów będących na
wielkiej przeszkodzie urodzayności, niszcząc ie zupeł-
nie.

Po drugie. Podług gruntu surowego albo łago-
dnego, miarkuje się ilość wapna albo marglu do iego
skutecznego nawożenia potrzebna. Miara marglu,
któraby dla każdej roli w szczególności nayprzydat-
nieyszą była, może bydź naybezpieczniey pżez state-
teczne wynaleziona doświadczenia. *Dokończenie w
numerze następnym*

O g ł o s z e n i e

Ministryum Skarbu ogłasza, iż na mocy Nawwyż-
szego manifestu, pod dniem 10 września, 1810 roku,
przedawane będą przez licytacją, w mieście Witebsku,
w końcu miesiąca maia, majątki starościńskie skarbowe,
tamteyszey gubernii, wymienione w tabelli tu przyłączoney
Zyczący nabydź te majątki, kupując oddzielnie folwar-
kami, lub majątkami całemi, zechcą stawić się w Kom-
missyi gubernii witebskiej, ustanowionej § 12 pomie-
nionego manifestu, gdzie mogą otrzymać o tych ma-
iátkach szczegółową wiadomość, a w zdarzeniu potrzeby,
pozwolono będzie i same majątki na miejscu obey-
rzeć.

Tabella majątków skarbowych w gubernii wi-
tebskiej, przeznaczonych na sprzedaż przez licytacją
w mieście Witebsku, w miesiącu maju 1812 roku.

1.) Starostwo Szuchowskie, w niem folwark i 2
wsi, dymow włościańskich 9, dusz męzkich włościańskich
50, ziemi uprawney 290 dziesięcin, 1360 sążni, sian-
nożęci 2 dziesięciny, pod lasem 270 dziesięcin, pustoszy
5 dziesięć; w powiecie Witebskim.

2.) Starostwo Jaznienskie, podzielone na 2 części:
pierwsza część Kozyrska, przy niej folwark i 7 wsi,
dymow włośc. 24, dusz męzkich włościańskich 85, zie-
mi uprawney 505 dziesięcin, sianozęci 58 dziesięcin, pod
lasem 267 dziesięcin i nad proporyą 3117 dziesięcin,
pustoszy 1 dziesięcina; druga część Istecka, w niej wiosek
8, dymów włościańskich 44, dusz męzkich włościańskich
161, ziemi uprawney 892 dziesięć., sianozęć. 32 dzie-
sięcin, pod lasem 397 dziesięcin, w powiecie Newel-
skim.

3.) Starostwa Kazjańskiego część Barszewacka, w
niej wiosek 22, dymow włościańskich 145, dusz męz.

włościańskich 503, ziemi uprawnej i sianozętej 2379 dziesięcin, 1542 sążni, pod lasem 1509 dziesięcin, w powiecie Horodeckim.

4.) Starostwa Sawińskiego, rozdzielonego na 2 części: 1sza folwark Sawin, do niego wsi 10, dymów włościańskich 48, dusz męzkich włościańskich 180, ziemi uprawnej 1093 dziesięcin, 2000 sążni, sianozętej 152 dziesięcin, pod lasem 474 dziesięcin, 2160 sążni, i nad proporcją 1884 dziesięcin, 240 sążni, pustoszy 4 dziesięciny; druga część, folwark Kurkin, do niego wsi 8, dymów włościańskich 30, dusz męzkich włościańskich 100, ziemi uprawnej 674 dziesięcin, 1125 sążni, sianozętej 49 dziesięcin, pod lasem 426 dziesięcin, pustoszy 15 dziesięcin, w powiecie Wielizkim.

5.) Starostwo Ostrowskie, w niem wieś tegoż imienia i 21 wsi, dymów włościańskich 104, dusz męzkich włościańskich 517, ziemi uprawnej 1247 dziesięcin, sianozętej 801 dziesięcin, 800 sążni, pod lasem 1641 dziesięcin, 2201 sąż. i nad proporcją 2641 dziesięcin, 815 sążni, w powiecie Surazkim.

6.) Maiętność Hlyboczycze, w niej sloboda i wsi 10, dymów włościańskich 34, dusz męzkich włościańskich 195, ziemi uprawnej 1134 dziesięcin, sianozętej 96 dziesięcin, 1800 sążni, pod lasem 150 dziesięcin, w powiecie Siebiezkim.

7.) Maiątek po wygasłej familii, Stayki, w niej wsi 22, dymów włościańskich 215, dusz męzk. włośc. 839, ziemi uprawnej 2412 dziesięcin, sianozętej 153 dziesięcin, 470 sążni, pod lasem 1633 dziesięcin, 720 sążni i nad proporcją 6346 dziesięcin, 1680 sążni, pustoszy 9 i pół dziesięcin, w powiecie Horodeckim.

8.) Starostwo Dworzyckie, w niem wsi 15, dymów włościańskich 51, dusz męzkich włościańskich 297, ziemi uprawnej 1131 dziesięcin, 2194 sążni, sianozętej 251 dziesięcin, 2153 sążni, pod lasem 846 dziesięcin, 2160 sążni i nad proporcją 3936 dziesięcin, 1422 sążni pustoszy 1 dziesięcina, w powiecie Połockim.

9.) Starostwo Sitniańskie, w niem folwark i wsi 14, dymów włościańskich 69, dusz męzkich włościańskich 279, ziemi uprawnej i sianozętej 1728 dziesięcin, pod lasem 905 dziesięcin, 480 sążni i nad proporcją 9085 dziesięcin, 1920 sążni, w powiecie Połockim.

10.) Woytowstwo Newedrańskie, w nim folwark i wsi 30, dymów włościańskich 125, dusz męzkich włośc. 542, ziemi uprawnej i sianozętej 4785 dziesięcin, 2191 sążni, pod lasem 1085 dziesięcin, w powiecie Siebiezkim.

11.) Woytowstwo Obolskie, w niem folwark i wsi 59, dymów włościańskich 289, dusz męzkich włościańskich 1063, ziemi uprawnej 6320 dziesięcin, 1724 sąż. sianoz. 668 dziesięcin, 314 sążni, pod lasem 500 dziesięcin, pustoszy 3 i pół dziesięć, w powiecie Horodeckim.

12.) Woytowstwa Obolskiego dziesiątek Brocki, w niem wsi 6, dymów włościańskich 31, dusz męzkich włościańskich 125, ziemi uprawnej 696 dziesięcin, sianoz. 48 dziesięcin, pod lasem 344 dziesięcin, 1200 sążni i nad proporcją 87 dziesięcin, 1200 sążni, w powiecie Newelskim.

13) Część Zabińska, w niej wsi 16, dymów włośc. 74, dusz męzkich włościańskich 254, ziemi uprawnej 2106 dziesięcin, 1928 sążni, sianoz. 80 dziesięcin, 1260 sążni, pod lasem 103 dziesięcin, pustoszy 4 dziesięć, w powiecie Newelskim.

14.) Starostwo Czemoskie, w niem folwark i wsi 13, dymów włościańskich 58, dusz męzkich włościańskich 318, ziemi uprawnej i sianozętej 1627 dziesięcin, 1565 i pół sążni, pod lasem 1192 dziesięcin, 961 sążni pustoszy 6½ dziesięcin, w powiecie Połockim.

Doniesienia

3 Zelman Globus, który mieszkał na ulicy Sawicz pod nrem 110, mieszka teraz na teyże ulicy, w domu s. p. Burmistrza Mińkiewicza, pod Nrem 106, pod znakiem Globusa.

Niżej podpisany, z mocy plenipotencyi, podaje do powszechney wiadomości w rzeczy następney doniesienie: lubo w roku przeszłym 1811 października 28 dnia oraz 1 i 4 listopada do kuryera Litewskiego pod Nrmi 86 87 i 88 było umieszczone od JW. Jenerałowej Leyt. b. w. Polch Vietynghoffowej zastrzeżenie; że na WJPanu Konstantym Stańskim Majorze b. w. Polch w ziemstwie pttu wileńskiego roku 1812 aug. 7 dnia ultymarna otrzymana konwikcyja za należność summowną z wolnością zaięcia na satysfakcyą oney maiątku iego Osińce zwanego w pttcie wilejskim w gubernii mińskiej położenie maiącego; lecz gdy w roku terażnieyszem 1812 tenże W. Maior Stański uczynił zupełny domiar satysfakcyi w powyższej należności dla JW. Jenerałowej i wzajemne z całego wiadomego processu zaszyły kwitacye; że taż JW. Jenerałowa Vietinghofowa żadney ani do osoby W. Majora Stańskiego, ani też do iego maiątku Osińce zwanego nie ma pretensyi i wzajemnie W. Major do JW. Jenerałowej, przez ninieysze doniesienie uwiadamia i poprzednie swe zastrzeżenie w kuryerze Litt. za nie byłe na zawsze uznaje.

Ignacy Tomaszewski K. Tryb. Akt. Regent.

List Gończy

1 Regenta ziemskiego Wileńskiego Mikołaja Kossowicza człowiek, wieczysty Jan Jaromkiewicz, teraz woznujący, ale od poddaństwa nie uwolniony, bez wiadomości swiego aktora bez czynienia postugi, do ktorey obowiazany, bez paszportu bez wiadomości z miasta Wilna oddalił się dokąd niewiadomo prowadzony; skazkowy człowiek attestatami ochraniać się nie może woznieńskimi; przeto regent aktor prosi względney obywatelskiej uczynności ażeby tego to Jaromkiewicza, bez paszportu od aktora, iako zbiega poścignawszy do Wilna gdzie aktor mieszka odesłali żadnymi postugami woznieńskimi nie zatrudniali.

Mikołaj Kossowicz R. Z. W.

Odezwa

3 Metropolitalny Mohilewski Rzymsko-Katolicki duchowny konsystorz z powodu podaney do siebie prózby od Elżbiety z Wroblewskich Zaiącowey, uskarżaiącey się na swiego męża Tomasza Zaiąca, iż on wkroczywszy z nią roku 1806 w sluby małżeńskie w obwodzie Białostockim, w parafii Bielskiej, roku 1807 bez sumiennie w smutnym położeniu porzucił oną, i dotąd, ni sam powraca, ni też daje o sobie wiedzieć, czyni ninieyszą do prześwietney publiczności odezwę, że iesli kto wie o życiu lub śmierci rzezonego Tomasza Zaiąca, aby raczył zawiadomić tuteyszy Konsystorz, końcem zaradzenia podług prawa biednemu losowi prosicielki. Roku 1812 dnia 12 kwietnia.

Assesor Kan. archikatedralny Mohil. Antoni Sychra. Sekretarz Stanisław Zaręba.

Obwieszczenie

1 Sąd taxatorsko-exdywizorski maiątku Narkiewiczów ze skutku remissy sądu głównego litewsko-wileńskiej gubernii drugiego departamentu w dniu 13 miesiąca marca bieżącego roku ad fundum kamienicy JP. Ignacego Narkiewicza w mieście Wilnie na szklanney ulicy położoney w komplecie ziechawszy dekretem swoim in continuatione dnia 30 eorundem zapadłym tak na samych debitorach WWch Narkiewiczach iako też na W. Konopce oraz kredytorach i pretensorach stawaiących i niestawaiących komportacyą do kancelaryi ziemskiej wileńskiej od dnia 15 aprila do dnia 30 tegoż miesiąca z persystencyą dwutygodniową, awizacyą i kopią z spraw przeznaczył, celem spełnienia iakowego dekretu aby wszyscy kredytorowie i pretensorowie oraz maiący iakiekolwiek stosunki do maiątku Narkiewiczów kontenta przerzeczonego dekretu uskutecznili; oraz czy to sami czyli przez swych Plenipotentów na dzień 5 iunii bieżącego roku z dowodami do sądu exdywizorskiego in fundo wyż wzmienioney kamienicy Narkiewiczow exystować maiącego sub amissione rei iawili się, ninieysza przy gazecie kuryera litewskiego zamieszcza się awizacya. Datt dnia 24 apryla 1812 roku.

Józef Xże Giedroyć S. Z. W. Pr. Exdywi,